

Zajímavé nálezy některých druhů ploštic a brouků v bývalé pískovně u Losiné /nejbližší okolí Plzně/

Interessante Funde einiger Blattwanzen- und Käfer-Arten aus der nächster Umgebung von Pilsen.

/ *Heteroptera et Coleoptera* /

Zdeněk Doležal

Autorovým záměrem je upozornit na zajímavou - plzeňským entomologům téměř neznámou - lokalitu v nejbližším okolí Plzně. Je to bývalá pískovna asi 1 km jižně od obce Losiná cca 5 km na jihovýchod od Plzně. Uprostřed agroceózy, prostrídávané jen monokulturovou malých smrkových a borových hájků nebo ovocnými sady, má toto nevelké území charakter enklávy a refugia zajímavého a teplomilného hmyzu. Těžbou písku tu v minulosti na xerothermním jihovýchodním svahu vznikla mělká rokle, táhnoucí se severojižním směrem. Její jižní konec je zaříznut do terénu nejhlouběji.

Sporadický porost na písčitém podkladu tvoří hlavně janovec (*Sarothamnus scoparius* L.), místy vlčí bob (*Lupinus polyphyllus* LINDL.) mezi řídkou xerothermní vegetací. Z dřevin a keřů je zde zastoupena bříza (*Betula*), jiva (*Salix caprea* L.), osika (*Populus tremula* L.), borovice lesní (*Pinus silvestris* L.) a bohužel itrnovník-akát (*Robinia pseudacacia* L.). Posledně jmenovaná dřevina zarůstá postupně lokalitu od jižního dolního konce, zatímco z vlhčích míst se šíří vlčí bob. Postupující porost trnovníku zatlačuje janovec, pod nímž jsou zde soustředěna právě ta nejcennější hmyzí společenstva.

Lokalita je rovněž poškozována provozováním motokrosu a zasahuje na ni nepříznivě i vliv nedaleké skládky odpadků. Z uvedeného je zřejmé, že lokalita v blízké budoucnosti pravděpodobně zanikne!

Na lokalitě bylo dosud zjištěno několik velmi zajímavých taxonů ploštic a brouků, z nichž některé se v západních Čechách vyskytují pouze ojedinele.

Pokud není uvedeno jinak, sbíral jsem citované druhy sám. Dokladové exempláře jsou v mé sbírce.

H e t e r o p t e r a

CORAEIDAE

Ceraletus lividus STEIN - 25.9.1984, 2 ex.; 2.9.1985, 3 ex.

Spathocera laticornis (SCHILL.) - 15.4.1984, 1 ex.; 25.9.1984, 3 ex.; 25.9.1988, 1 ex.

Zprav.Zpč.pob.ČSE v Plzni,VI-VII:9-12(1988-89)

Oba druhy byly zatím nalezeny pouze v horní části pískovny, a to v suché rostlinné drti pod janovcem (*Sarothamnus scoparius* L.), který zde roste spolu s ostružiníkem (*Rubus*) na travnaté mezi.

Alydus calcaratus (L.) - 9.9.1986, 3 ex.; 2.9.1985, 2 ex.; 25.9.1988, 2 ex.

Nacházen pod janovcem (*Sarothamnus scoparius* L.) v nejsušších částech pískovny. /Někdy i v letu a nebo na porostech jestřábníku (*Hieracium pillosella* L.)/.

PENTATOMIDAE

Odontoscelis dorsalis (F.) - 12.6.1985, 3 ex.; 17.6.1985, 1 ex.; 10.5.1988, 1 ex.

Sbírána na holém, místy jen velmi řídké porostlém svahu /často v erozních rýhách/ na povrchu písku. Často společně s hojnější kněžicí *Sciocoris cursitans* (F.).

Piezodorus lituratus (F.) - 14.9.1985, 1 ex.; 17.5.1987, 3 ex. Žije zde na vlčím bobu (*Lupinus polyphyllus* LINDL.), který je živnou rostlinou této kněžice. Společně s ní zde žije nosatec *Sitona griseus* F./COL., CURCULIONIDAE/.

Ostatní druhy kněžic dokladované z tohoto území jsou celkem běžné:

Eurygaster maura (L.), *Holcostethus vernalis* (WOLF), *Dolycoris baccarum* (L.), *Carpocoris fuscispinus* (BOH.), *Aelia acuminata* (L.), *Picromerus bidens* (L.), *Zicrona coerulea* (L.), *Eurydema oleraceum* (L.).

TINGIDAE

Tingis cardui (L.) - obecný druh vyskytující se i zde v okrajových částech pískovny na *Carduus*.

Ostatní druhy, které jsou méně časté až velmi řídké-sporadické, žijí terestricky na zdejším písčitém podkladu, a to v mechu pod polehlými větvemi janovce (*Sarothamnus scoparius* L.), jsou to:

Campylosteira verna (FALL.) - 13.10.1984, 2 ex.

Acalypta parvula (FALL.) - 4.9.1984, 1 ex.; 30.3.1985, 1 ex.

Galeatus maculatus (H.SCH.) - 21.7.1984, 7 ex.

Dictyonota strichnocera (FIEB.) - 11.7.1985, 7 ex.

Dictyonota fuliginosa (COSTA) - 14.9.1985, 2 ex.

Na rozdíl o předcházejících, byly dva kusy tohoto druhu sesmýkány z janovce (*Sarothamnus scoparius* L.) na travnaté plošině nad horní částí pískovny. /V.Benedikt lgt/

NABIDAE

Stalia boops (SCHÜÖDE) - 14.9.1985, 2 ex. /1 ex.makropterní/.

Jedná se o výlučně terestrickým způsobem žijící lovčici, téměř nikdy se nevyskytuje v nasmykaném materiálu. Také zde byla nalezena na typickém substrátu v lehké písčité půdě, řídké porostlé travou.

Nabis ericetorum SCHUTZ. - 4.4.1985, 1 ex.

Calluneticol. Na okraji pískovny zbylo v dosahu porostu borovic (*Pinus silvestris* L.) plošně velmi omezené vřesoviště (*Calluna vulgaris* (L.) HULL.), které je ekologickou podmínkou této lovčice.

Z běžnějších zde byly zjištěny tyto druhy lovčic:

Himacerus apterus (F.), *Aptus myrmecoides* COSTA, *Nabis ferus* (L.), *Dolichonabis lineatus* DAHLB.

Coleoptera

CARABIDAE

Carabus convexus F. - 17.5.1987, 1 ex.

Nalezen pod zpuchřelou textilií na písku mezi nižšími keři janovce.

Panagaeus bipustulatus (F.) - 7.4.1984, 1 ex.; 15.4.1984, 2 ex.; 30.3.1985, 1 ex.; 2.9.1985, 1 ex.; 14.9.1985, 1 ex.

Opakovaně nalézán pod kameny na relativně vlhčích místech pod travnatou mezi s porostem janovce a ostružiníku.

Lebia cruxminor (L.) - 21.3.1984, 1 ex.; 18.5.1987, 1 ex.

První ex. zimující pod kamenem na vyhrnuté hromadě písku s rudrálím porostem, další exemplář na řebríčku (*Achillea millefolium* L.).

Cymindis axillaris (F.) - 23.9.1983, 3 ex.; 21.7.1984, 1 ex.; 2.9.1985, 3 ex.

Vyskytuje se na nejexponovanějších xerothermních úsecích, zejména pod polehlou suchomilnou vegetací, například pod listy divizny (*Verbascum*) a polehlými větvemi janovce (*Sarothamnus scoparius* L.), méně pod kameny. Často s běžnějším druhem *Cymindis humeralis* FOURC.

CERAMBYCIDAE

Phytoecia pustulata (SCHRANK) - 13.5.1984, 4 ex.; 17.5.1987, 1 ex.; 18.5.1987, 5 ex.; 10.5.1988, 1 ex.

Vyskytuje se pod rašicími lístky řebríčku (*Achillea millefolium* L.) ale jen tam, kde tato rostlina tvoří řídké porosty na jinak holých písčitých plochách. V travnatých částech nebyl tento druh zjištěn.

Zusammenfassung

Rund 5 km südöstlich von Pilsen befindet sich kleine, sandige

und xerotherme Lokalität. Im wesentlichen handelt sich um ehemalige Sandgrube.

Aus diesem Standort führt der Autor einige interessante Blattwanzen- und Käfer-Arten an, die größtenteils an sandiger Oberfläche unter lagernden Blättern von verschiedenen Pflanzen (z.B. *Sarothamnus scoparius* L., *Verbascum*) hier gefunden wurden. Es handelt sich um folgende Arte:

Ceraleptus lividus STEIN, *Spathocera laticornis* (SCHILL.), *Alydus calcaratus* (L.), *Campylosteira verna* (FALL.), *Acalypta parvula* (FALL.), *Galeatus maculatus* (H.SCH.), *Dictyonota strichnocera* (FIEB.), *Cymindis axillaris* (F.).

Die Art *Odontoscelis dorsalis* (F.) wurde überwiegend nur an nackten sandigen Plätzen gesammelt.

Bockkäfer *Phytoecia pustulata* (SCHRANK) lebt an jungen Sprossen von *Achillea millefolium* L.

Literatura

Heyrovský L., 1955: Tesaříkovití - CERAMBYCIDAE. In: FAUNA ČSR. Sv. 5. ČSAV - Praha.

Hoberlandt L., 1959: Ploštice - Heteroptera. In: J. Kratochvíl et al. - Klíč zvířeny ČSR. III. Praha, ČSAV, 277-381.

Kiričenko A.N., 1951: Nastojaščije polužestkokrylyje jevropejskoj časti SSSR. Opređeliteli po faune SSSR. 42. Moskva-Leningrad, AN SSSR. 423pp.

Kult K., 1947: Klíč k určování brouků čeledi CARABIDAE Československé republiky. Část II. Národní rada badatelská. Praha.

Adresa autora/Anschrift des Autors/:

Zdeněk Doležal, Slovanská tř.162, 307 09 Plzeň-Slovany